RAPORT OMAWIAJĄCY WYNIKI BADANIA POTRZEB SENIORÓW ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY DOBRZYNIEWO PRZEPROWADZONEGO W OKRESIE 07.10. – 17.11.2024 R.

W badaniu dotyczącym potrzeb mieszkańców gminy Dobrzyniewo, wzięło udział 76 osób, spośród których **71,1%** stanowiły **kobiety**, zaś **28,9%** uzupełnionych ankiet to głos **mężczyzn**. Taki rozkład odpowiedzi między przedstawicielami poszczególnych płci, wskazuje na wysoki współczynnik feminizacji wśród osób badanych. Ponadto, pośród osób ankietowanych najwyższy odsetek (**53,9%**) stanowiły osoby w wieku **60-69 lat**, nieco mniej, tj. **39,5%** respondentów należało do grupy osób w wieku **70-79 lat**, zaś najmniejszy odsetek **(6,6%)** badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo, stanowiły osoby w wieku **80 lat i więcej**.

W metryczkowej części ankiety znalazło się również pytanie o poziom wykształcenia ankietowanych. Zgromadzone dane wskazują, że **71,1%** respondentów ukończyło **szkołę średnią lub zawodową**, **23,7%** posiada wykształcenie **podstawowe**, zaś osoby z wykształceniem **wyższym** stanowiły **5,3%** badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo. Rozmówcy byli również proszeni o wskazanie, jaka jest ich sytuacja życiowa. Z danych wynika, że najwięcej, bo **72,4%** respondentów **mieszka ze współmałżonkiem(ą) lub z innymi krewnymi**, **26,3%** badanych prowadzi **jednoosobowe gospodarstwo domowe** (mieszka sam/sama), zaś jedna osoba wskazała, iż mieszka z przyjaciółmi/ osobami niespokrewnionymi.

Pierwsze pytanie mające pomóc w diagnozie potrzeb osób starszych w gminie Dobrzyniewo brzmiało: **Czy Pana/Pani zdaniem potrzeby i problemy osób starszych w gminie, w której Pan/Pani mieszka, są zauważane?**

Na podstawie uzyskanych informacji można powiedzieć, że większość **respondentów (69,7%)** udzieliła na tak postawione pytanie odpowiedzi **twierdzącej** (suma głosów zdecydowanie tak: 26,7% oraz raczej tak: 42,1%). **Przeciwnego** zdania było **14,5%** badanych (suma głosów raczej nie: 13,2% i zdecydowanie nie: 1,3%). Ponadto **15,8%** rozmówców miało trudność w zajęciu jednoznacznego stanowiska w badanej sprawie i odpowiedziało: **trudno powiedzieć**.

Kontynuacją pytania dotyczącego zauważania potrzeb i problemów osób starszych, było **pytanie o ich rozwiązywanie i zaspokojenie**. I jak się okazuje, w tym zakresie badani mieszkańcy wyrazili bardziej krytyczną opinię. Okazało się bowiem, że w opinii niewiele ponad połowy (**51,3%)** respondentów (suma głosów raczej tak: 44,7% i zdecydowanie tak: 6,6%) potrzeby i problemy osób starszych w gminie Dobrzyniewo **są rozwiązywane i zaspokajane**. **Przeciwnego zdania** było **21,1%**

ankietowanych wskazujących, że w tym zakresie jest jeszcze raczej (13,2%) lub zdecydowanie (7,9%) wiele do zrobienia. W przypadku tego pytania, odsetek osób, które miały trudność w zajęciu stanowiska w badanej kwestii (zaznaczając odpowiedź: trudno powiedzieć) wynosił **27,6%**, czyli był niemal dwukrotnie wyższy niż w przypadku pytania poprzedniego. Okazuje się zatem, że zauważanie trudności i potrzeb doświadczanych przez osoby starsze, w opinii badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo, zdaje się niekoniecznie iść w parze z podejmowaniem wysiłków i aktywności na rzecz ich rozwiązania czy zaspokojenia.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE ZDROWIA

Kolejne pytania ankiety dotyczyły potrzeb i problemów osób starszych w poszczególnych obszarach ich codziennego funkcjonowania. Pierwszym eksplorowanym obszarem było zdrowie.

Generalnie rzecz biorąc opinie badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo sugerują, że w zakresie potrzeb zdrowotnych seniorów, w badanej gminie, jest jeszcze wiele do zrobienia. Dominowały bowiem głosy sugerujące, że wiele problemów i potrzeb zdrowotnych osób starszych nie jest zaspokojonych. Najwięcej badanych, czyli **78,9%** uznało, że w gminie Dobrzyniewo **nie jest zapewniony szybki dostęp do poradni czy oddziałów geriatrycznych,** zaś **69,7%** badanych zwróciło uwagę na **brak szybkiego dostępu do poradni specjalistycznych.** Trzecią, co do częstotliwości wskazań była potrzeba **dostępu do bezpłatnej psychoterapii adresowanej do seniorów**, która w opinii **64,5%** ankietowanych nie jest zaspokojona. Badani mieli również zastrzeżenia co do **dostępu do podmiotów świadczących wsparcie osobom starszym (domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy itd.).** Zdaniem **59,2%** z nich, potrzeba ta nie jest zaspokojona. Nieco niższy odsetek ankietowanych **(55,3%)** zwrócił uwagę na niewystarczającą częstotliwość **spotkań w ramach białych sobót i niedziel na terenach wiejskich**, **umożliwiających dostęp do porad lekarskich i badań diagnostycznych.** Podjęcia stosownych działań wymaga również w opinii **47,4%** badanych **dostęp do bezpłatnych spotkań czy szkoleń z zakresu zdrowego stylu życia**.

Niemniej, badani mieszkańcy gminy Dobrzyniewo zauważają również aktywności podejmowane na rzecz zaspokojenia potrzeba zdrowotnych seniorów. Przykładowo, w opinii **85,5%** badanych zapewniona jest **możliwość bez-problemowego dotarcia do placówek służby zdrowia,** zaś **72,4%** respondentów doceniło **brak barier architektonicznych w większości obiektów publicznych.** Cieszy również fakt, iż ponad połowa badanych **(52,6%)** wskazała, iż w ich ocenie

zaspokojona jest potrzeba, którą jest **profesjonalne i życzliwe podejście kadry usług zdrowotnych wobec seniorów,** a w opinii **48,7% respondentów,** starsi wiekiem mieszkańcy gminy Dobrzyniewo, mają zapewniony **dostęp do bezpłatnych badań profilaktycznych.**

Poprosiliśmy również badanych o wskazanie, które z wymienionych potrzeb zdrowotnych seniorów należy uznać za priorytetowe i uczynić je przedmiotem natychmiastowego działania. Wśród licznych wskazań w opinii badanych pierwszoplanową potrzebą jest zapewnienie szybkiego dostępu do poradni specjalistycznych. Wśród innych palących potrzeb znalazły się: zapewnienie szybkiego dostępu do poradni i oddziałów geriatrycznych, dostęp do bezpłatnych spotkań i szkoleń z zakresu zdrowego stylu życia oraz bezpłatnych badań profilaktycznych. Wielu badanych zgłaszało pilną potrzebę poprawienia dostępu do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego czy też do podmiotów świadczących wsparcie osobom starszym: dzienne domy pomocy, domy pomocy społecznej itp. Nietrudno zauważyć, iż zgłaszane przez respondentów potrzeby nie mają przymiotu „skomplikowanych" i są ponadto umocowane w katalogu podstawowych praw człowieka.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

Kolejną diagnozowaną potrzebą, była potrzeba bezpieczeństwa. W tym zakresie, podobnie jak było w przypadku zdrowia, badani mieszkańcy gminy Dobrzyniewo wskazali na niewystarczające aktywności organów decyzyjnych na rzecz zaspokojenia poszczególnych potrzeb osób starszych, które podniosłyby poziom ich bezpieczeństwa. Szczególnie często wskazywaną była potrzeba **dostępu do bezpłatnych kursów samoobrony**, która w opinii **69,7%** badanych nie jest zaspokojona. Nieco mniej badanych, tj. **57,9%** wskazało na konieczność zaspokojenia potrzeby **wykorzystania autobusów szkolnych do przewozu osób starszych oraz zakup busów ze środków PEFRON dla osób z niepełnosprawnością**, a nieco mniej niż połowa respondentów **48,7%** wskazała na niewystarczającą **dostępność telefonu zaufania.**

Niemniej, badani mieszkańcy gminy Dobrzyniewo wskazali również na potrzeby, które ich zdaniem są zaspokojone. Pozytywne noty uzyskały m.in. takie odpowiedzi jak potrzeba **wyposażenia osób starszych w odblaski zwiększające ich widoczność na drodze (63,2%)** oraz odpowiedzi dotyczące oferty edukacyjnej kierowanej do osób starszych. Chodzi mianowicie o **dostęp do spotkań i bezpłatnych szkoleń dotyczących sposobów działania oszustów, prowadzonych np. przez**

policję (53,9% wskazań), **dostęp do spotkań i bezpłatnych szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie (51,3%)** czy też **szkoleń dotyczących zawierania umów przez telefon oraz zakupów na pokazach (43,4%).**

W odniesieniu do potrzeb z zakresu bezpieczeństwa, podobnie jak było to w przypadku zdrowia, poprosiliśmy badanych o wskazanie trzech najpilniejszych potrzeb. I jak się okazało, mimo pozytywnych opinii respondentów na temat dostępności oferty szkoleniowej, badani wskazywali na konieczność podejmowania dalszych działań w tym zakresie. Sygnalizowali m.in. potrzebę zorganizowania szkoleń zarówno tych uwrażliwiających na sposoby działania oszustów, jak też wyjaśniających kruczki prawne umów zwieranych przez telefon czy zakupów na pokazach. Na podium znalazła się również możliwość korzystania z bezpłatnych kursów samoobrony czy też wykorzystanie autobusów szkolnych do przewozu osób starszych oraz zakup busów ze środków PEFRON dla osób z niepełnosprawnością. Wydaje się zatem, że mieszkańcy gminy Dobrzyniewo, dzięki zapewnieniu im możliwości podnoszenia wiedzy i kompetencji podczas adresowanych do nich szkoleń, mają szansę zwiększyć poczucie własnego bezpieczeństwa, czyli jednej z podstawowych potrzeb człowieka.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Trzecim badanym obszarem były potrzeby w zakresie pomocy społecznej. Zapytani o stopień ich realizacji w odniesieniu do osób starszych, mieszkańcy gminy Dobrzyniewo, wskazali na aktywności wymagające ich zdaniem podjęcia niezbędnych działań. Okazało się bowiem, że jedynie dwie potrzeby są w opinii badanych zaspokojone na zadowalającym poziomie. Są nimi **możliwość uzyskania pomocy finansowej lub rzeczowej z Ośrodka Pomocy Społecznej,** uznana przez **59,2%** badanych za zaspokojoną oraz **możliwość korzystania z bezpłatnego transportu dla osób mających problem z poruszaniem się (57,9% wskazań).** Pozostałe diagnozowane potrzeby, badani ocenili jako wymagające interwencji odpowiednich służb.

I tak, w opinii **61,8%** respondentów **niewystarczający jest dostęp do zniżek i ulg w opłatach rachunków oraz bezpłatnych leków dla osób potrzebujących**, jak też identyczny odsetek badanych, czyli **61,8%** uznał, iż **dofinansowanie do wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego** wymaga poprawy. Zdaniem **60,5%** badanych w gminie Dobrzyniewo nie jest zapewniony **dostęp do bezpłatnych (lub w preferencyjnych cenach) usług opiekuńczych**, a **53,9%** badanych zwróciła uwagę na **brak możliwości korzystania z osiedlowych punków samopomocowych** czy z

wolontariatu rówieśniczego, w ramach którego seniorzy mogliby pomagać seniorom (43,4%). Na uwagę zasługuje również fakt, iż dokładnie połowa badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo jest zdania, że **dostęp do informacji na temat funkcjonujących instytucji pomocy i świadczonych przez nie usług**ach, wymaga poprawy**.**

Co zdaniem badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo, w pierwszej kolejności wymaga interwencji właściwych organów samorządowych, odpowiedzialnych za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej? Najczęściej wskazywaną była konieczność zapewnienia dostępu do zniżek i ulg w opłatach rachunków, dalej - potrzeba dostępu do bezpłatnych usług opiekuńczych. Równie często pojawiała się potrzeba dostępu do informacji na temat funkcjonujących instytucji pomocy i świadczonych przez nie usługach, czy też dofinansowania do wypożyczania sprzętu rehabilitacyjnego. Wielu ankietowych zwracało również uwagę na potrzebę podjęcia działań na rzecz umożliwienia korzystania z bezpłatnego transportu dla osób mających problemy z poruszaniem się, jak też ważną potrzebą jest możliwość korzystania z osiedlowych punktów samopomocowych i rozwijania wolontariatu rówieśniczego.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ

Badania dotyczące potrzeb osób starszych mieszkających na terenie poszczególnych gmin, podejmowały również temat aktywności społecznej i zawodowej. Analiza zgromadzonego materiału wskazuje, że w opinii badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo, zaspokojenie potrzeb seniorów w tym zakresie, w wielu aspektach jest zadowalające i wychodzi naprzeciw oczekiwaniom seniorów i ich potrzebom.

Potrzebą pozytywnie ocenioną przez **75%** badanych **była możliwość aktywnego udziału w uroczystościach państwowych**. Nieco rzadziej (**61,8%),** jako zaspokojona została uznana potrzeba, którą jest **możliwość korzystania ze świetlic osiedlowych i wiejskich**. Inne odpowiedzi, które zostały uznane przez mniej niż połowę badanych jako zaspokojone to przykładowo zapewnienie **seniorom możliwości korzystania z wycieczek krajoznawczych lub wczasów pobytowych w preferencyjnych cenach (48,7%), możliwość korzystania z działań między-pokoleniowych (44,7%),** zaś **42,1%** badanych wskazało, iż osoby starsze z gminy Dobrzyniewo mają **możliwość korzystania z oferty kulturalnej w godzinach przed-południowych i w preferencyjnych cenach**, jak też identyczny odsetek badanych

wskazał na zapewnioną **możliwość korzystania z oferty Klubów Seniora oferujących również aktywności dla mężczyzn.**

Co w opinii badanych wymaga podjęcia niezbędnych działań? Najczęściej **(65,8%)** badani wskazywali na **konieczność większego zaangażowania seniorów w działania z zakresu budżetu obywatelskiego** oraz na potrzebę zwiększenia **dostępu do szkoleń dostosowujących kompetencje i kwalifikacje seniorów do potrzeb rynku pracy i zmieniających się warunków otoczenia (64,5%).** Ponad połowa respondentów **(55,3%)** wskazywała, że podjęcia stosownych działań wymaga **zwiększenie dostępu do kształcenia informatycznego i wykorzystania nowych technologii** czy też **wsparcie działalności lokalnych zespołów muzycznych tworzonych przez seniorów (47,4%)**.

Zapytaliśmy również badanych, które potrzeby dotyczące aktywności społecznej i zawodowej, powinny być ich zdaniem, w pierwszej kolejności przedmiotem troski właściwych organów? Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można zarekomendować, by władze samorządowe podjęły aktywności na rzecz zwiększenia dostępu do oferty kulturalnej w godzinach przedpołudniowych i w preferencyjnych cenach, zwiększenia możliwości korzystania ze świetlic osiedlowych, zainicjowały działania międzypokoleniowe, zatroszczyły się o dostęp do kształcenia informatycznego adresowanego do seniorów oraz uwzględniły w planowym budżecie środki, na dofinansowanie wycieczek krajoznawczych lub wczasów pobytowych seniorów w preferencyjnych cenach.

OPINIE BADANYCH NA TEMAT ZASPOKOJENIA POTRZEB SENIORÓW W ZAKRESIE KOMUNIKACJI

Ostatnim z analizowanych obszarów potrzeb osób starszych były potrzeby w zakresie komunikacji. Na podstawie zgromadzonych danych można powiedzieć, że jest to płaszczyzna, która w opinii badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo, mniej więcej w równym stopniu wymaga podjęcia licznych działań, jak też można uznać ją za wychodzącą naprzeciw potrzebom mieszkańców.

Nieco więcej niż połowa badanych **(52,6%)** uznała, że w gminie Dobrzyniewo zapewniony jest **łatwy i szybki dostęp do informacji o sprawach ważnych dla osób starszych, np. w postaci tablicy ogłoszeń,** a dokładnie połowa z nich wyraziła przekonanie, że **przekazywane informacje napisane są prostym i zrozumiałym językiem**. Pozytywnie został też oceniony (przez **47,4%** badanych) **przepływ informacji między seniorami a władzą samorządową i instytucjami działającymi na rzecz seniorów.** W opinii respondentów obszarami, które wymagają poprawy są przede wszystkim **dostęp rocznego kalendarza planowanych imprez społecznych**

i kulturalnych (71,1% wskazań), dalej - **dostęp do informacji dotyczących osób starszych w formie gazety (60,5%)**, czy **53,9%** badanych za niezaspokojony na wystarczającym poziomie uznała **dostęp osób starszych do strony internetowej im dedykowanej.**

Podobnie jak było to w poprzednich obszarach, w odniesieniu do potrzeb z zakresu komunikacji, rozmówcy również zostali poproszeni o wskazanie trzech priorytetowych potrzeb odnoszących się do komunikacji. Na podium znalazły się przede wszystkim: dostęp do gazety zawierającej informacje dotyczące osób starszych czy też do strony internetowej im dedykowanej. Wielu badanych zwracało uwagę na konieczność zadbania o łatwy i szybki dostęp do informacji w postaci tablicy ogłoszeń oraz usprawnienie sposobu komunikacji między samymi seniorami, jak też między władzą samorządową i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych a osobami starszymi. Kluczowy jest zatem dostęp do informacji, który w opinii badanych mieszkańców gminy Dobrzyniewo, wymaga poprawy. Inną ważną potrzebą wymienianą w pierwszej trójce i łączącą się z poprzednimi była dbałość o zrozumiały i prosty język przekazywanych wiadomości. Wynika z powyższego, iż w opinii mieszkańców gminy Dobrzyniewo, dobra jakościowo komunikacja może realnie przyczynić się do rozwiązania problemów pojawiających się w codzienności osób starszych.

I na koniec, zadaliśmy ankietowanym pytanie, na kim, ich zdaniem powinien spoczywać obowiązek zaspokojenia potrzeb osób starszych? Respondenci mogli wskazać maksymalnie trzy podmioty.

Analizując uzyskane dane można powiedzieć, że dwie agendy społeczne uzyskały najwyższą częstotliwość wskazań. Były to **samorządy powiatowe i gminne oraz inne jednostki organizacyjne** z wynikiem **69,7%** wskazań oraz **rodzina**, na którą wskazało **59,2%** badanych. Na uwagę zasługuje również fakt, iż w opinii **42,1%** badanych odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb osób starszych należałoby powierzyć **organizacjom pozarządowym**, zaś **35,5%** wyraziło pogląd, iż doskonale sprawdziłaby się w tym zakresie **Rada Seniorów**, czy **specjalnie zatrudnione osoby (31,6%)**. Niemal co piąty badany **(18,4%)** był zdania, iż zaspokojeniem potrzeb osób starszych powinno zająć się **środowisko lokalne, np. sąsiedzi, znajomi.**

Na podstawie opisanych wyników badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Dobrzyniewo, z pełnym przekonaniem można uznać, że wiele potrzeb osób starszych mieszkających na jej terenie, wymaga podjęcia stosownych interwencji, celem poprawienia komfortu życia najstarszych mieszkańców gminy. Zadanie to w opinii respondentów spoczywa na barkach wielu podmiotów. Mądre połączenie zasobów samorządowych i rodzinnych oraz tych tworzonych przez Radę

Seniorów, może stanowić skuteczną receptę na liczne wyzwania generowane postępującym procesem starzenia się ludności gminy Dobrzyniewo.